

DE FISCALE WINSTBEPALING IN DE LID-STATEN VAN DE EUROMARKT (I)

door C. D. van Bockel en R. G. A. Aleven

INHOUD:

Inleiding

Hoofdstuk I

- § 1. Te bespreken belastingen en wijze van behandeling
- § 2. Nederland
- § 3. Duitsland (Bondsrepubliek)
- § 4. Luxemburg
- § 5. Frankrijk
- § 6. België
- § 7. Italië
- § 8. Vergelijkend overzicht van de totale druk van de belastingen naar winst en vermogen.
- § 9. Slotopmerkingen

Hoofdstuk II

Berekeningen

Inleiding

Begin dit jaar zijn de invoerrechten op industriële produkten, welke worden geïmporteerd uit één van de lid-staten van de Euromarkt wederom met gemiddeld 10 % verlaagd. Hiermede is een van de belangrijkste punten van het z.g. versnellingsbesluit een feit geworden. Indien de voortekenen niet bedriegen zullen nog dit jaar verdere verlagingen volgen, zodat alsdan het invoerrecht op bovenbedoelde produkten zal zijn verlaagd tot ongeveer de helft van het oorspronkelijke niveau.

Door de reductie van invoerrechten en verdere harmonisatiemaatregelen o.a. op het gebied van de omzetbelasting zal de onderlinge grens tussen de nationale markten meer en meer gaan vervagen. Dit brengt voor de Nederlandse ondernemer het nadeel mede, dat zijn nationale markt langzamerhand geheel open komt te liggen voor zijn concurrenten uit de overige lid-staten. Hiertegenover kan echter worden gesteld dat zijn concurrentiepositie op de markten in de overige partnerlanden wordt versterkt. Wil hij daarom zoveel mogelijk kunnen profiteren van de door het EEG-verdrag geboden kansen, dan zal hij moeten trachten zijn activiteiten in laatstbedoelde markten te vergroten.

Deze activiteiten kunnen in velerlei vorm plaatsvinden. Te beginnen met de agenten-constructie zullen deze kunnen eindigen in de oprichting van een filiaal of van een dochtermaatschappij. Verschillende vormen van activiteit kunnen tot belastingplicht in het desbetreffende land leiden. Wij zullen ons in het navolgende beperken tot een door een Nederlandse N.V. opgerichte buitenlandse dochtermaatschappij.

Deze beperking moge mede gerechtvaardigd worden door het feit dat er in principe geen verschil bestaat tussen de winstbepaling van een dochtermaat-

schappij en een filiaal. Voor zover afwijkingen bestaan zullen ze in het kort worden aangestipt.

Voor een goed begrip van de te behandelen materie wijzen wij er op dat er vanzelfsprekend wel verschillen bestaan tussen een dochtermij. en een filiaal op het gebied van de winstsplitsing en op het gebied van de voorkoming van dubbele belastingheffing. ¹⁾

Daar dit terrein echter buiten ons onderzoek valt, zal een bespreking hiervan achterwege moeten blijven.

Doel van dit artikel is nu na te gaan, welke belastingen geheven naar de winst en eventueel het vermogen er bestaan in de verschillende lid-staten, over welke basis deze worden berekend en welke tarieven worden toegepast, waarbij wij menen ons verder te moeten beperken tot industriële en handelsondernemingen.

Nu zal de ondernemer bij het overwegen van de uitbreiding van zijn activiteiten niet alleen kunnen volstaan met een momentopname van de bestaande verschillen. Van ten minste even groot belang is de ontwikkeling hiervan in de naaste toekomst. Is een belangrijk afwijkende ontwikkeling op het gebied der directe belastingen in de Euromarkt in de naaste toekomst te verwachten?

Het mag als bekend worden verondersteld dat de opstellers van het Euro-marktverdrag bij een harmonisatie van de belastingen in de eerste plaats aandacht hebben besteed aan de verschillen die er bestaan op het terrein van de indirecte belastingen. ²⁾

Naar de mening van vele deskundigen zal een harmonisatie van de belangrijkste dezer belastingen, nl. de omzetbelasting, alleen mogelijk zijn door de thans bestaande stelsels te vervangen door een meer uniform stelsel.

Kenmerk van een zodanig uniform omzetbelastingstelsel zal o.i. moeten zijn, dat de nu nog bestaande omzetbelastinggrens, zich uitend in de heffing van een „invoerbelasting” bij invoer en een restitutie bij uitvoer, zal komen te verdwijnen. Dit zal o.i. veel tijd vragen, zelfs zoveel dat reeds stemmen opgaan om zodra de invoerrechtenheffing geheel zal zijn verdwenen, andere maatregelen te nemen om althans de „fysieke” grens voor de omzetbelasting voorlopig op te heffen b.v. door de betaling van omzetbelasting bij „invoer” te doen geschieden door middel van een aangifte, ontleend aan de administratie.

Indien de situatie zo ligt voor de indirecte belastingen, wat moet dan worden verwacht van een harmonisatie van de directe belastingen? Wij kunnen dienaangaande niet optimistisch zijn, zodat wij o.i. vooralsnog verstandig doen van een ontwikkeling, als rechtstreeks uitvloeisel van het EEG-verdrag, op het gebied van de directe belastingen niet al te veel te verwachten.

Wel bestaat de mogelijkheid, en hierbij denken wij b.v. aan België, dat de wens tot drastische herziening van het bestaande belastingstelsel in het betrokken land zodanig zal worden gerealiseerd, dat het nieuwe belastingstelsel beter bij de belastingstelsels in de andere EEG-landen zal aansluiten.

¹⁾ Men vergelijkte in dit opzicht het derde rapport over de voorkoming van dubbele belasting uitgebracht door The Fiscal Committee of the OEEC.

²⁾ Zie hoofdstuk II van het derde deel van het EEG-verdrag getiteld „Bepalingen betreffende belastingen”.

Hoofdstuk I

§ 1. *Te bespreken belastingen en wijze van behandeling.*

a. te bespreken belastingen.

Nadat in de voorgaande inleiding het terrein van ons onderzoek in grote lijnen is afgebakend, kan thans worden overgegaan tot een bespreking van de belastingen die aan de orde zullen komen.

De navolgende belastingen komen voor een beschouwing in aanmerking:

voor Nederland	: de Vennootschapsbelasting;
voor Duitsland (Bondsrepubliek)	: de Körperschaftsteuer, de Vermögensteuer voor lichamen, de Kapitalertragsteuer en de Gewerbesteuer;
voor Luxemburg	: idem;
voor Frankrijk	: de Impôt sur les Sociétés en de Retenue à la Source;
voor België	: de Grondbelasting, de Bedrijfsbelasting, de Mobilienbelasting en de Nationale Crisisbelasting;
voor Italië	: de Imposta sul reddito dei terreni, de Imposta sul reddito dei fabbricati, de Imposta sul reddito di Ricchezza Mobile en de Imposta sulle Società.

Niet behandeld zullen worden bijzondere „eenmalige” heffingen. Als voorbeeld kan genoemd worden de Vermögensabgabe die in de Duitse Bondsrepubliek wordt geheven krachtens het Lastenausgleichsgesetz. Zoals in de naam reeds ligt opgesloten, gaat het hier om een vermogensheffing die tot doel heeft de lasten die voortvloeiden uit de Wereldoorlog II zo billijk mogelijk te verdelen over alle ingezetenen. Gezien de enorme omvang van deze schade was het echter niet mogelijk om deze heffing op korte termijn door de belastingbetalers bijeen te doen brengen. Daarom werd besloten dat de belasting mocht worden betaald in kwartaaltermijnen gedurende 30 jaren (nl. tot 31.3.1979).

Om het balansbeeld niet te ontwrichten en om duidelijk te laten uitkomen, dat de belasting moet worden betaald uit de toekomstige resultaten werd verder bepaald dat de betreffende schuld niet in de balans behoefde te worden opgenomen en dat in de resultatenrekening slechts de jaarlijkse betaling behoefde te worden verwerkt. Om het inzicht in de solvabiliteit niet te vertroebelen is echter voorgeschreven dat bij publicatie van de balanscijfers de nog overgebleven schuld en de jaarlijkse last afzonderlijk moeten worden vermeld. De relatie tussen deze belasting - gebaseerd op het vermogen per 21.6.1948 - en de huidige winst hangt geheel af van de mate waarin sedertdien de onderneming zich heeft uitgebreid; de rentabiliteit, de financiering e.d. spelen daarbij dus een grote rol. Een algemene verhouding valt dan ook moeilijk aan te geven.

b. wijze van behandeling.

Wij zullen voor een beter begrip van de buitenlandse bepalingen eerst aandacht schenken aan Nederland, vervolgens aan de andere landen met een synthetisch-

subjectief stelsel (Duitsland, Luxemburg, Frankrijk) en tenslotte aan de landen met een analytisch-objectief stelsel (België, Italië). ³⁾

Teneinde enige systematiek te verkrijgen in de doolhof van voorschriften betreffende de fiscale winstbepaling zal *per land behandeld* worden:

- I. Korte schets van het belastingstelsel in het algemeen.
- II. Het fiscale winstbegrip (in ruime zin):
 1. Algemene formulering van het fiscale winstbegrip;
 2. Voorschriften voor de waardering van voorraden;
 3. Voorschriften voor de waardering van vaste activa;
 4. de jaarlijkse winstberekening, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen
 - a. blijvende verlichtingen of verzwaringen van de belastingdruk,
 - b. verschuivingen in de belastingbetaling.

De voorschriften betreffende de jaarlijkse winstberekening kunnen *direct* trekking hebben op de resultatenrekening dan wel *indirect* via de waardering van de desbetreffende balansactiva. Om dit verschil tot uitdrukking te brengen zijn onder 2 en 3 deze laatste voorschriften afzonderlijk vermeld. Op de invloed van deze voorschriften op de jaarlijkse winstberekening wordt onder 4 teruggekomen (behoudens voorzover deze invloed volkomen normaal en vanzelfsprekend is).

Wellicht ten overvloede wordt hierbij opgemerkt, dat de verzwaring van de belastingdruk uit hoofde van schijnwinsten en de al dan niet verschuiving van belastingbetaling geheel afhankelijk zijn van de verschillen, welke bestaan tussen het fiscale winstbegrip en het door de ondernemer toegepaste bedrijfseconomische winstbegrip. Hier stuiten wij op de problematiek, verbonden aan de latente belastingverhoudingen. Het spreekt vanzelf, dat wij hierop niet nader kunnen ingaan.

Het zal overigens duidelijk zijn, dat in het kader van een tijdschriftartikel slechts hoofdlijnen kunnen worden aangegeven. ⁴⁾

Om enig inzicht te verkrijgen in de hoogte van de verschillende belastingen, waarbij onderscheid zal worden gemaakt tussen

1. belastingen naar de winst en
2. belastingen naar het vermogen, uitgedrukt in een percentage van de winst,

is een berekening gemaakt voor het geval dat

- a) de winst geheel wordt gereserveerd
- b) de winst geheel wordt uitgekeerd.

(Teneinde de tekst niet te onderbreken met vele berekeningen zijn deze afzonderlijk in hoofdstuk II opgenomen)

Bases van deze calculaties vormen een belastbare winst van *f* 1.500.000 enerzijds c.q. een belastbaar vermogen van *f* 9.000.000 anderzijds. Deze bedragen werden tegen de officiële koers in buitenlandse valuta omgerekend. ⁵⁾

³⁾ De lezer die belang stelt in de algemene lijnen en ontwikkeling van de belastingstelsels in de ons omringende landen mogen wij verwijzen naar: Het Belastingrecht zijn grondslagen en ontwikkeling door Prof. Dr. P. J. A. Adriani en Mr. J. van Hoorn jr. Deel I bldz. 300 e.v. (2e druk).

⁴⁾ Buiten beschouwing blijven ook tegemoetkomingen die worden verleend ter bevordering van de industriespreiding.

⁵⁾ Daar dit artikel werd geschreven vóór de recente revaluatie van gulden en D.M. zijn de voordien geldende koersen gebruikt.

Het spreekt vanzelf, dat de aangenomen verhouding tussen belastbare winst en belastbaar vermogen afhangt, enerzijds van een veronderstelde rentabiliteit, doch anderzijds van een verondersteld financieringspatroon; dit financieringspatroon kan per land zeer belangrijk verschillen. (Zou het in een land gebruikelijk zijn, b.v. in Duitsland, verhoudingsgewijs meer met vreemd vermogen te financieren dan heeft dat onmiddellijk effect op de te betalen belasting naar het vermogen).

§ 2. *Nederland.*

I. *Korte schets van het belastingstelsel.*

Het Nederlandse stelsel op het gebied van de belastingen naar winst en vermogen bestaat uit een praktisch proportionele belasting, die geheven wordt over de winsten van naamloze vennootschappen (Vennootschapsbelasting), een progressieve inkomstenbelasting over het inkomen van natuurlijke personen en een vermogensbelasting welke alleen wordt toegepast op het vermogen van laatstbedoelde personen.

Aandeelhouder en naamloze vennootschap worden als twee geheel zelfstandige subjecten belast; dus dubbele heffing (vennootschapsbelasting/inkomstenbelasting). Het tarief van de vennootschapsbelasting bedraagt praktisch 47 0/0. Alleen op winsten lager dan f 50.000,— wordt een gereduceerd tarief toegepast.

De dividendbelasting is geen belasting ten laste van de naamloze vennootschap; deze belasting wordt namelijk in mindering gebracht op het aan aandeelhouders uit te keren dividend. Op de vennootschap rust de plicht tot afdracht van de ingehouden belasting aan de fiscus.

In het binnenlandse verkeer wordt de dividendbelasting verrekend met inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting. In het buitenlandse verkeer is ze eindheffing. Op grond van verdragen ter voorkoming van dubbele belasting wordt echter de heffing van dividendbelasting in vele gevallen achterwege gelaten of vindt een restitutie daarvan plaats.

II. *Het fiscale winstbegrip.*

1e. *Algemene formulering.*

Tot de winst behoren alle inkomsten die door de naamloze vennootschap zijn genoten. Daaronder vallen derhalve ook gerealiseerde vermogenswinsten (capital gains). Bepaalde activa konden op grond van de Wet Belastingherziening 1950 worden herwaardeerd. Er werden daarbij echter zoveel beperkende bepalingen opgenomen, dat deze faciliteit voor de meeste ondernemingen van te verwaarlozen betekenis was.

2e. *Waardering van voorraden.*

Voorraden moeten worden gewaardeerd naar goed-koopmansgebruik (dit omvat dus ook het z.g. Niederstwertprinzip).

Tot het fiscaal toelaatbare goed-koopmansgebruik mag volgens de jurisprudentie ook worden gerekend een waardering op basis van het lifo- of het ijzeren-voorraadsysteem. Deze systemen mogen alleen worden toegepast ten aanzien van voorraden of groepen van voorraden die soortgelijk of althans soortverwant zijn.

3e. *Waardering van vaste activa.*

De vaste activa moeten worden gewaardeerd op de werkelijke aanschaffings- of voortbrengingskosten. Op activa die aan slijtage onderhevig zijn, moet worden afgeschreven. Er bestaan geen bindende afschrijvingstabellen.

4e. *Jaarlijkse winstberekening.*

a) *Blijvende verlichtingen of verzwaringen van de belastingdruk.*

1. *Aftrekbaarheid van de belastingen.*

De vennootschapsbelasting mag niet van de winst worden afgetrokken.

2. *Belastbaarheid van schijnwinsten.*

Zoals reeds werd opgemerkt, opende de Wet Belastingherziening 1950 de mogelijkheid om bepaalde vaste activa te herwaarderen. Zo mocht de boekwaarde van machines e.d. welke waren aangeschaft vóór 1942 en welke nog aanwezig waren op 1.1.1950 worden verdubbeld. De boekwaarde van gebouwde eigendommen mocht alleen worden herwaardeerd, indien de levensduur korter was dan 20 jaren. De herwaarderingsfactor werd in dat geval vastgesteld op zoveel tienden als de oorspronkelijke levensduur korter was dan 20 jaren.

3. *Investeringsaftrek.*

Op gebouwen - andere dan woonhuizen - en machines mag in het jaar van aanschaffing en in het daarop volgende jaar 5 % ten laste van de winst worden gebracht, zonder dat daardoor het afschrijvingsvolume wordt aangetast.

b) *Verschuivingen in de belastingbetaling.*

1. *Afschrijvingen op vaste activa.*

De afschrijvingspercentages mogen zowel op de lineaire als op een degressieve methode zijn gebaseerd. Heeft men echter voor een actief of een groep van gelijksoortige activa een bepaalde methode gekozen dan mag daarvan in principe in de toekomst niet meer worden afgeweken. Bovendien mag één derde van de aanschaffings- of voortbrengingskosten vervroegd worden afgeschreven. Hierbij geldt echter de beperking, dat de vervroegde afschrijving op gebouwen niet meer dan 6 % en op machines niet meer dan $8\frac{1}{3}$ % van de aanschaffings- of voortbrengingskosten per jaar mag bedragen.

2. *Reservering voor dubieuze debiteuren.*

Voor dubieuze debiteuren mag worden gereserveerd, indien de vermoedelijke dubieusheid aan de hand van objectieve factoren wordt aangetoond. Als zodanig wordt aanvaard b.v. een bepaalde achterstand in de betaling. Dynamisch gevormde reserves op basis van de omzet mogen niet worden toegepast.

3. *Reservering voor incurante voorraden.*

Reserveringen voor incurante voorraden zijn slechts toegestaan, indien het goede koopmansgebruik zich daartegen niet verzet. Dynamisch gevormde reserves op basis van de omzet mogen niet worden toegepast.

4. *Verliescompensatie.*

Verliezen geleden gedurende de eerste zes jaren *na het ontstaan van de belastingplicht* mogen onbeperkt worden gecompenseerd. Overige verliezen mogen worden verrekend met winsten die behaald worden in de volgende zes jaren of met de winst van het voorafgaande jaar.

Researchkosten.

Hiervoor bestaan geen speciale tegemoetkomingen. Giften aan wetenschappelijke instellingen voorzover deze een aantoonbaar bedrijfskarakter dragen, mogen zonder beperking worden afgetrokken. Giften mogen tot een bedrag van 3 % van de belastbare winst worden afgetrokken zonder dat het bedrijfskarakter behoeft te worden aangetoond.

Totale belastingdruk.

Ongeacht de omstandigheid of de winst wordt gereserveerd dan wel uitgekeerd, bedraagt de totale belastingdruk voor winsten, die f 50.000,— te boven gaan 47 % van de belastbare winst.⁶⁾

§ 3. *Duitsland* (Bondsrepubliek).

I. Korte schets van het belastingstelsel.

Het Duitse en het Nederlandse belastingstelsel hebben als gevolg van de oorlogsperiode in hun grondpatroon veel overeenkomende kenmerken, al zijn ze sedertdien door een groot aantal herzieningen en door een verschillende jurisprudentie vanzelfsprekend hun eigen weg gegaan. Evenals in Nederland worden ook in Duitsland de Kapitalgesellschaft (A.G. en G.m.b.H.) en de aandeelhouder als twee geheel zelfstandige subjecten belast.

Tot de door een Kapitalgesellschaft over winst en vermogen te betalen belastingen behoren:

- a) De *Körperschaftsteuer*; het tarief van deze belasting is gedifferentieerd naar gelang de winst al of niet wordt gereserveerd. Over de uitgedeelde winst bedraagt het tarief 15 %, over de niet uitgedeelde winst 51 %.⁷⁾
- b) de *Vermögensteuer*; het tarief van deze belasting bedraagt normaal 1 %; over dat deel van het vermogen echter, dat gelijk is aan de schuld wegens Vermögensabgabe wordt slechts $\frac{3}{4}$ % betaald.
- c) de *Gewerbesteuer* (het equivalent van de bij ons reeds geruime tijd geleden afgeschafte ondernemingsbelasting); deze wordt zowel naar de bedrijfsopbrengst als naar het bedrijfskapitaal geheven. De bedrijfsopbrengst wordt afgeleid uit de winst, die is aangegeven voor de Körperschaftsteuer en het bedrijfskapitaal uit het vermogen aangegeven voor de Vermögensteuer. Tot de belangrijkste correcties die daarbij worden toegepast, zijn te rekenen: de aftrek van de forfaitair vastgestelde opbrengst, resp. van de waarde van de ongebouwde en de gebouwde eigendommen en de bijtelling van de rente resp. de hoofdsom van de schulden op lange termijn. Het basistarief bedraagt 5 %

⁶⁾ Geen rekening is gehouden met de dividendbelasting omdat ze voor de Nederlandse aandeelhouder geen extra last betekent.

⁷⁾ Voor filialen van buitenlandse vennootschappen geldt een ongedifferentieerd tarief van 49 %.

over de bedrijfsopbrengst en 2⁰/₀₀ van het vastgestelde bedrijfskapitaal. De gemeenten hebben het recht een vermenigvuldigingsfactor vast te stellen; in het algemeen ligt deze tussen de twee en de drie.⁸⁾

- d) *de Kapitalertragsteuer*; aan deze belasting met een tarief van 25 % worden onderworpen de uitgekeerde dividenden. Ze is te vergelijken met de te onzent bestaande dividendbelasting. Het onlangs tussen Nederland en Duitsland afgesloten verdrag ter voorkoming van dubbele belasting geeft op dit punt voor de Nederlandse moedermij. geen verlichting, omdat in het slotprotocol is bepaald, dat Duitsland gerechtigd blijft een Kapitalertragsteuer van maximaal 25 % te heffen, zolang het verschil tussen het tarief van de Körperschaftsteuer op uitgedeelde en niet-uitgedeelde winsten meer dan 20 % bedraagt.

II. *Het fiscale winstbegrip.*

1e. *Algemene formulering.*

In fiscale zin dienen alle winsten welke door een Kapitalgesellschaft zijn behaald tot de belastbare winst te worden gerekend. Daartoe behoren derhalve ook de capital gains. Bij de valutahervorming per 21 juni 1948 moest een balans worden opgemaakt, gebaseerd op de nieuwe D.M. Het uit deze balans blijkende waarderingsverschil werd geheel in de kapitaalsfeer gehouden. Eventuele winsten bleven dus buiten heffing, waartegenover stond, dat eventuele verliezen niet met de winst mochten worden verrekend. Wel had een eventueel te hoge waardering voor deze z.g. D.M.-Eröffnungsbilanz consequenties voor het bedrag dat men moest betalen uit hoofde van de reeds eerder besproken Vermögensabgabe.

2e. *Voorraadwaardering.*

Hoofregel is een waardering op aanschaffings- resp. voortbrengingskosten of op de lagere markt- resp. bedrijfswaarde (het z.g. Niederstwertprinzip).

Het waarden van voorraden naar de vervangingswaardetheorie of op basis van het lifo- of het ijzerenvoorraadsysteem is niet toegestaan. Wel mag belastingvrij een reserve worden gevormd voor de prijsstijging van vervangbare goederen, welke met meer dan 10 % ten opzichte van het voorafgaande jaar in prijs zijn gestegen. De betreffende reserve moet echter binnen zes jaren weer aan de belastbare winst worden toegevoegd.

Goederenvorraden die op de wereldmarkt aan sterke prijsschommelingen zijn onderworpen, mogen worden gewaardeerd op 70-80 % van de aankoopwaarde.

3e. *Waardering van vaste activa.*

Bij het afschrijven op vaste activa moet worden uitgegaan van de aanschaffings- of voortbrengingskosten. De levensduur is te stellen op de normale gebruiksduur van het actief in de betreffende bedrijfstak. Hogere afschrijvingen zijn slechts mogelijk als de noodzaak wordt aangetoond (b.v. bij ploegenarbeid).

⁸⁾ Over 1958 bedroeg het gemiddelde 2,87 voor de gemeenten, welke niet waren overgegaan tot heffing van een Lohnsummensteuer en 2,46 voor de overige. (Deze gegevens werden ontleend aan: „Die Steuersysteme in den Mitgliedstaaten der EWG” bldz. 108 - een publicatie van de gezamenlijke verbonden van Werkgevers in de Euromarkt, uitgegeven door: Neue Wirtschaftsbriefe Herne/Berlin).

4e. *Jaarlijkse winstberekening.*

a) *Blijvende verlichtingen of verzwaringen van de belastingdruk.*

1. *Aftrekbaarheid van de belastingen.*

De Gewerbesteuer mag ten laste van de winst worden gebracht. De overige hierboven besproken belastingen zijn echter niet aftrekbaar.

2. *Belastingheffing van schijnwinsten.*

Behalve de incidentele mogelijkheid om als gevolg van de munthervorming in 1948 een herwaardeerde balans op te stellen, kent de Duitse belastingwetgeving geen bepalingen om schijnwinsten buiten belastingheffing te houden.

b) *Verschuivingen in de belastingbetaling.*

1. *Afschrijvingen op vaste activa.*

Degressieve afschrijvingen worden tegenwoordig toegestaan, mits het afschrijvingspercentage wordt beperkt tot ten hoogste het dubbele van de lineaire afschrijving en niet meer bedraagt dan 20 %.

Op woonhuizen mag gedurende de eerste twee jaren $7\frac{1}{2}$ % worden afgeschreven en in de volgende acht jaren telkens 3 %; een en ander betekent derhalve dat in de eerste tien jaren bijna 50 % kan worden afgeschreven.

2. *Reservering voor dubieuze debiteuren.*

Voor verliezen op bestaande vorderingen mag worden gereserveerd. Een dynamisch gevormde reserve in een percentage van de omzet wordt niet geaccepteerd.

3. *Reservering voor incurante voorraden.*

Een dergelijke reservering wordt slechts aanvaard, indien de bedrijfswaarde aantoonbaar lager is. Voor bijzondere gevallen wordt verwezen naar hetgeen onder het hoofd waardering van voorraden werd vermeld. Een dynamisch gevormde reserve in een percentage van de omzet wordt niet geaccepteerd.

4. *Verliescompensatie.*

Verliezen mogen worden gecompenseerd met winsten die worden behaald in de volgende 5 jaren.

Researchkosten.

Voor researchkosten bestaan geen speciale tegemoetkomingen. Giften aan wetenschappelijke instellingen mogen tot een bedrag van 10 % van de belastbare winst worden afgetrokken zonder dat het bedrijfsmatige karakter daarvan hoeft te worden aangetoond.

Totale belastingdruk.

De totale belastingdruk van de belastingen naar winst en vermogen bij een belastbare winst van DM 1.657.500 en een belastbaar vermogen van DM 9.945.000 bedraagt (zie de berekening in Hoofdstuk II):

1. in geval de gehele winst wordt gereserveerd	<u>64,1 %</u>
2. in geval de winst - verminderd met de belastingen ⁹⁾ - geheel wordt uitgedeeld	<u>57,8 %</u>

§ 4. Luxemburg.

I. Korte schets van het belastingstelsel.

Het huidige belastingstelsel in Luxemburg heeft nog zeer veel trekken gemeen met het tijdens Wereldoorlog II van toepassing verklaarde Duitse belastingrecht.

Kapitalgesellschaft en aandeelhouder worden als twee geheel zelfstandige subjecten belast. Eerstgenoemde is op het gebied van de belastingen naar winst en vermogen onderworpen aan de volgende heffingen:

a) de *Körperschaftsteuer*: deze belasting wordt geheven over de belastbare winst; het tarief belooft:

voor winsten tot frs 400.000	20 %
voor winsten van frs 400.000 t/m frs 1.000.000	30 %
voor winsten van meer dan frs 1.000.000	40 %

b) de *Vermögensteuer*: basis van deze belasting vormt het belastbare vermogen. Het tarief bedraagt 5 ‰.

c) de *Gewerbesteuer*: deze belasting kent twee grondslagen t.w. de bedrijfsopbrengst en het bedrijfskapitaal. De bedrijfsopbrengst wordt afgeleid uit de belastbare winst, die is aangegeven voor de *Körperschaftsteuer* en het bedrijfsvermogen wordt gebaseerd op het belastbare vermogen, dat de basis vormde voor de heffing van de *Vermögensteuer*. Tot de belangrijkste correcties, die op deze bases worden toegepast behoren: een forfaitaire aftrek van de opbrengst en van de waarde van de gebouwde en de ongebouwde eigendommen en een bijtelling van de rente resp. van de hoofdsom van de schulden op lange termijn.

Het tarief bedraagt in basis 4 ‰ van de bedrijfsopbrengst en 2 ‰ van het bedrijfskapitaal. Beide bedragen worden door de gemeenten met gemiddeld 110 procenten verhoogd.

d) Van het uitgekeerde dividend dient de Kapitalgesellschaft de *Kapitalertragsteuer* van 15 % in te houden. Weliswaar gaat het hier om een voorheffing op de door de aandeelhouder te betalen inkomstenbelasting doch voor de buitenlandse aandeelhouder is het een eindheffing. Een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting, waarbij deze heffing mogelijk zou kunnen worden opgeheven resp. beperkt, bestaat niet met Nederland.

II. Het fiscale winstbegrip.

1e. Algemene formulering.

Tot de winst van Kapitalgesellschaften behoren alle behaalde inkomsten. Ook capital gains zijn derhalve in principe belast.

⁹⁾ De desbetreffende fiscale bepalingen laten toe de gehele winst vóór aftrek van belasting uit te keren. De verschuldigde belasting wordt dan ten laste van vroeger gevormde reserves geboekt. In onze berekeningen zijn wij er van uitgegaan, dat de te betalen belasting wordt gedekt uit de winst van het desbetreffende jaar.

Op dit principe bestaan echter enkele belangrijke uitzonderingen. Zo mocht de aankoopwaarde, verminderd met de afschrijvingen, van vaste activa welke waren aangeschaft vóór 1941 en die nog aanwezig waren op 18 oktober 1944, worden verdrievoudigd.

In 1959 werd in verband met het gestegen prijsniveau een nieuwe herwaardering toegestaan, waarbij de aanschaffingswaarden en de afschrijvingen met behulp van coëfficiënten mochten worden herrekend. Deze coëfficiënten bedroegen voor aanschaffingen en afschrijvingen in de jaren 1944 tot 1946 1,5, voor de jaren 1947-1948 1,3, voor de jaren 1949-1950 1,2 en voor de jaren 1951-1956 1,1.

De tengevolge van beide herwaarderingen ontstane herwaarderingsreserves worden beschouwd als reeds belaste reserves.

Luxemburg heeft verder nog de z.g. Mindestbesteuerung gehandhaafd, waarbij de winst minimaal wordt vastgesteld op een aantal uiterlijke kentekenen van draagkracht. In casu het bedrag van de uitdelingen voor zover deze meer dan 4 % van het kapitaal of het eigen vermogen (het hoogste bedrag is beslissend) bedragen, vermeerderd met hetgeen aan commissarissengelden e.d. is uitgekeerd.

De meerwaarden die worden gerealiseerd bij verkoop van vaste activa zijn slechts belast voor zover de verkoopprijs hoger is dan de herwaardeerde aankoopwaarde en afschrijvingen. De herwaardering geschiedt met behulp van coëfficiënten. Deze bedragen 26,57 voor aanschaffingen en afschrijvingen gedaan vóór 1919, en lopen geleidelijk terug tot voor aanschaffingen en afschrijvingen in 1957 en later de factor 1 wordt bereikt.

Voor de goede orde wordt er de aandacht op gevestigd, dat de 1e en 2e herwaardering diende om tot een juistere bedrijfswinst te komen; de laatste uitsluitend om vast te stellen, of er van een belastbare vervreemdingswinst sprake is.

2e. Voorraadwaardering.

Voorraden moeten worden gewaardeerd op aanschaffings- of voortbrengingskosten, tenzij de marktwaarde resp. de bedrijfswaarde lager is (het z.g. Niederstwertprinzip). Is de aanschaffingswaarde niet meer nauwkeurig vast te stellen dan moet het fifobeginsel worden toegepast (d.w.z. men neemt aan, dat de oudste voorraden het eerst zijn verkocht).

3e. Waardering van vaste activa.

De afschrijvingen op vaste activa dienen in principe te worden gebaseerd op de aanschaffings- of voortbrengingskosten. Hierop kunnen echter herwaarderingen worden toegestaan, zoals onder het winstbegrip hierboven reeds is uiteengezet. Er bestaan geen wettelijk voorgeschreven afschrijvingstabellen.

4e. Jaarlijkse winstberekening.

a) Blijvende verlichtingen of verzwaringen van de belastingdruk.

1. Aftrekbaarheid van de belastingen.

De Gewerbesteuer mag van de winst worden afgetrokken, de overige belastingen echter niet.

2. Belastingheffing van schijnwinsten.

Onder het hoofd winstbegrip hierboven werden reeds de verschillende fiscale herwaarderingsmogelijkheden besproken, zodat wij menen terzake met een verwijzing te mogen volstaan.

3. *Investeringsaftrek.*

Van investeringen gedaan in de jaren 1959 en 1960 mag gedurende vier jaren 5 % van de winst worden afgetrokken zonder dat daardoor het afschrijvingsvolume wordt aangetast. De aftrek voor beide jaren mag echter niet meer dan L.frs. 24.000.000 bedragen. Voorgesteld is echter om deze faciliteiten met vijf jaren te verlengen. Het plafond van de aftrek zou daarbij dan verhoogd worden tot L.frs. 100.000.000 per jaar.

b) *Verschuivingen in de belastingbetaling.*

1. *Afschrijvingen op vaste activa.*

In principe moet lineair worden afgeschreven. Indien de bedrijfseconomische noodzaak wordt aangetoond, mag ook een degressieve methode worden toegepast. Vervroegde afschrijvingen zijn momenteel niet meer toegestaan.

2. *Reservering voor dubieuze debiteuren.*

Voor verliezen op bestaande vorderingen mag worden gereserveerd. Een dynamisch gevormde reserve in een percentage van de omzet wordt niet geaccepteerd.

3. *Reservering voor incurante voorraden.*

Voor incurante voorraden mag slechts worden gereserveerd indien kan worden aangetoond dat de totale voorraadwaarde welke op de balans is opgenomen niet daalt beneden de bedrijfswaarde. Dynamische reserveringen in een percentage van de omzet kunnen door de fiscus niet worden toegestaan.

4. *Verliescompensatie.*

Verliezen mogen worden gecompenseerd met winsten welke zijn behaald in de volgende twee jaren. Men overweegt deze termijn tot drie jaren uit te breiden.

Researchkosten.

Er bestaan geen speciale tegemoetkomingen op het gebied van de researchkosten. Giften mogen slechts dan van de winst worden afgetrokken indien onomstotelijk kan worden vastgesteld, dat ze een direct bedrijfsbelang dienen.

Totale belastingdruk.

Zoals uit de in hoofdstuk II opgenomen berekening blijkt, bedraagt de totale belastingdruk van de belastingen naar winst en vermogen in een percentage van de belastbare winst:

1. ingeval de winst geheel wordt gereserveerd	<u>48,9 %</u>
2. ingeval de winst geheel wordt uitgedeeld	<u>56,6 %</u>

§ 5. *Frankrijk.*

I. *Korte schets van het belastingstelsel.*

Het Franse belastingstelsel heeft zich na de oorlog meer en meer ontwikkeld in de richting van het b.v. in Nederland bestaande heffingssysteem. Ze worden te-

genwoordig de vennootschappen (S.A. en S.a.r.l.) en de aandeelhouder als geheel zelfstandige subjecten belast.

De aandeelhouder moet over het uitgekeerde dividend inkomstenbelasting betalen. Op de te betalen inkomstenbelasting mag hij echter volledig in mindering brengen de ingehouden z.g. Retenue à la Source. Deze laatste belasting is dus te vergelijken met de te onzent bestaande dividendbelasting en dient door de vennootschap aan de fiscus te worden afgedragen.

Tot einde 1960 golden nog zekere overgangsmaatregelen waarbij de Retenue à la Source slechts voor een deel in mindering mocht worden gebracht op de door de aandeelhouder te betalen inkomstenbelasting.

Tot de door een vennootschap te betalen belastingen behoren derhalve:

- a) de *Impôt sur les Sociétés*; deze belasting wordt geheven over de belastbare winst; het tarief bedraagt 50 %;
- b) de *Retenue à la Source*; het tarief van deze belasting bedraagt 24 %. Krachtens het tussen Nederland en Frankrijk afgesloten verdrag ter voorkoming van dubbele belasting - waarbij Frankrijk afstand heeft gedaan van haar recht om inkomsten uit roerende kapitalen welke toevloeden aan Nederlandse ingezetenen te belasten - kan deze belastingheffing niet worden toegepast op dividenden, welke naar in Nederland gevestigde naamloze vennootschappen worden overgemaakt.

II. *Het fiscale winstbegrip.*

1e. *Algemene formulering.*

Tot de winst worden gerekend alle inkomsten, welke door een vennootschap worden genoten. Capital gains zijn dus in principe ook belast. Voor gerealiseerde meerwaarden gelden echter belangrijke tegemoetkomingen.

2e. *Voorraadwaardering.*

Voorraden moeten tegenwoordig worden gewaardeerd op basis van het z.g. Niederstwertprinzip. Het vroegere enigszins op het ijzeren voorraadstelsel gelijkende stelsel werd bij de in 1959 afgekondigde belastingherziening afgeschaft. De op grond van deze voorschriften gevormde reserves kunnen ook voor de toekomst buiten de heffing van de *Impôt sur les Sociétés* worden gehouden door betaling van een speciale belasting van 6 %.

Indien na 30 juni 1959 blijkt dat gedurende een tijdsverloop van twee jaren de prijs van een goed met meer dan 10 % mocht zijn gestegen dan mag voor het excedent een reserve worden gevormd, welke echter uiterlijk na zes jaren weer geheel aan de winst moet worden toegevoegd.

3e. *Waardering van vaste activa.*

De waarderingsbasis van de vaste activa wordt in beginsel gevormd door de aanschaffings- of voortbrengingskosten. Het afschrijvingspercentage moet worden gebaseerd op de levensduur die in de betreffende bedrijfstak gebruikelijk is. Men mag in verliesjaren onder bepaalde omstandigheden het afschrijven uitstellen.

4e. Jaarlijkse winstberekening.

a) *Blijvende verlichtingen of verzwaringen van de belastingdruk.*

1. *Aftrekbaarheid van de belasting.*

De Impôt sur les Sociétés mag niet ten laste van de fiscale winst worden gebracht.

2. *Belastingheffing van schijnwinsten.*

Om belastingheffing van schijnwinsten, die het gevolg waren van de tot voor kort regelmatig ontwaardende franc, enigszins te voorkomen was een speciaal hoofdstuk in de belastingwetgeving opgenomen, waarin regelen waren neergelegd voor een herwaardering van de „balans”. Activa aangeschaft vóór 1941 mochten met de factor 243 worden herwaardeerd; voor aanschaffingen na deze datum werden de herwaarderingsfactoren geleidelijk lager tot voor 1959 de factor 1 werd bereikt. Dit hoofdstuk is althans voor prijsstijgingen na 30.6.1959 buiten werking gesteld.

De navolgende voorschriften zijn nog geheel actueel, t.w.: worden vaste activa verkocht tegen een prijs die boven de boekwaarde ligt dan mag die meerwaarde in mindering worden gebracht op het vervangende actief, mits dit binnen drie jaren wordt aangeschaft. Uiteraard betekent dit een beperking van de afschrijvingsbasis in de toekomst.¹⁰⁾

b) *Verschuivingen in de belastingbetaling.*

1. *Afschrijvingen op vaste activa.*

Bij de belastingherziening van juni 1959 werd de mogelijkheid geopend om op vaste activa degressief af te schrijven. Het afschrijvingspercentage mag echter niet meer bedragen dan 1,5 maal het lineaire percentage bij een levensduur van drie of vier jaren, 2 maal bij een levensduur van vijf of zes jaren en 2,5 maal bij een levensduur van meer dan zes jaren. In plaats van deze degressieve afschrijvingen mag voor roerende bedrijfsmiddelen, die tot 1 januari 1965 worden aangeschaft, ook een vervroegde afschrijving worden toegepast. Deze bedraagt een extra jaarquote voor machines met een levensduur van meer dan vijf jaren. Verder bestaat voor een groot aantal industrietakken de mogelijkheid van een 10 % vervroegde afschrijving. De afschrijvingsquote die in exportleveringen is verdisconteerd mag met de factor $2^{1/2}$ worden vermenigvuldigd.

2. *Reservering voor dubieuze debiteuren.*

Voor dubieuze debiteurenvorderingen mag slechts worden gereserveerd, indien wordt aangetoond dat een verlies waarschijnlijk is. Een dynamische reservering in een percentage van de omzet wordt niet toegestaan.

3. *Reservering voor incurante voorraden.*

Op incurante voorraden mag slechts worden afgeschreven indien wordt aangetoond dat deze reserve de waarde van de voorraad die per saldo op de balans wordt opgenomen niet brengt beneden de marktwaarde. Het

¹⁰⁾ Bij de gehele of gedeeltelijke overdracht van een bedrijf gelden nog verdere tegemoetkomingen.

dynamisch vormen van een reserve in een percentage van de omzet kan niet worden toegestaan.

4. *Verliescompensatie.*

Verliezen mogen worden gecompenseerd met winsten die zijn behaald in de volgende vijf jaren. Zie ook de opmerking onder waardering vaste activa i.z. uitstel van afschrijvingen.

Researchkosten.

Op investeringen in duurzame produktiemiddelen welke worden gebruikt voor research-activiteiten mag een vervroegde afschrijving van 50 tot 60 % worden verricht. ¹¹⁾

Giften aan researchinstituten, die als zodanig door de Minister van Financiën zijn aangewezen, mogen tot een bedrag van 2 ‰ van de omzet op de winst in mindering worden gebracht zonder dat behoeft te worden aangetoond dat hiermede een bedrijfsdoel is gediend. Deelnemingen in de Compagnie Française pour l'application de la Recherche Scientifique mogen direct tot op 50 % worden afgeschreven.

Totale belastingdruk.

Ongeacht de omstandigheid of de winst wordt gereserveerd dan wel uitgedeeld, bedraagt de belasting 50 % van de winst.

¹¹⁾ Ook deze faciliteit komt met ingang van 1.1.1965 definitief te vervallen.